

Aan de staatssecretaris van
Infrastructuur en Milieu
Dhr. J.J. Atsma
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

DATUM 29 november 2011
KENMERK CGM/111129-01
ONDERWERP Aanbieding onderzoeksrapport: "Biotechnology in the news"

Geachte heer Atsma,

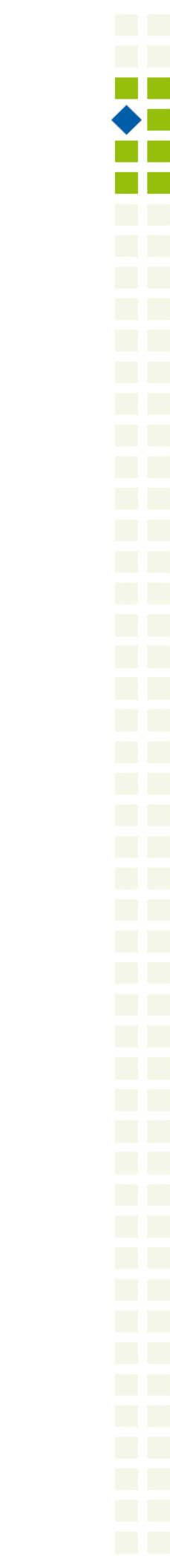
Bij maatschappelijk omstreden technologische innovaties zoals genetische modificatie kan door middel van een analyse van de mediaberichtgeving een beeld verkregen worden van de heersende publieke opinie in een land. Door de focus van berichtgeving in de media over meerdere jaren te volgen wordt ook een beeld verkregen van de verschuivingen in de publieke opinie en de richting waar deze zich heen begeeft.

Genetische modificatie wordt wereldwijd zeer verschillend beoordeeld. In landen als China en de Verenigde Staten staan zowel publiek als beleid positiever tegen genetische modificatie in de landbouw dan in Europa. Maar ook binnen de EU bestaan aanzienlijke verschillen tussen de EU lidstaten. Deze verschillen tussen wereldblokken of landen zorgen onder meer voor spanningen op handelsgebied en in de onderlinge betrekkingen. Monitoring van de mediaverslaggeving in de verschillende landen en analyse van de focus in de teneur van de berichtgeving kan helpen de eigen relatieve positie te plaatsen en nationale en internationale beleidsontwikkeling daarop af te stemmen.

Hierbij doe ik u het onderzoeksrapport toekomen, 'Biotechnology in the news. Lessons from a quantitative analysis of news articles on biotechnology between July 2005 and June 2010' van De Vriend, Vos, Heldens, Lammers, Nijskens en Pan, dat in opdracht van de COGEM is opgesteld. Dit rapport is de weerslag van een analyse van mediaberichtgeving in verschillende landen over een periode van vijf jaar

In 2007 heeft de COGEM gerapporteerd over de ontwikkeling van een methodiek om mediaberichten over biotechnologie in kaart te brengen.¹ Hierbij worden mediaberichten over biotechnologie beoordeeld op de daarin weergegeven hoofdactie en in wiens belang deze actie uitwerkt. Vervolgens wordt op basis van het geïdentificeerde belang het artikel op twee dimensies gescoord: een maatschappij-dimensie (dient het belang private doelen of collectieve) en een technologie-dimensie (is

¹ COGEM (2008) Signalerende aanbiedingsbrief CGM/081007-04 bij het onderzoeksrapport "Analyse mediaberichten over biotechnologie 2005-2007" (CGM2008-4) van H. de Vriend, R. Nijskens, Y. Heldens, C. Pan en W. Vos.

de technologie bepalend of dienend). De scores kunnen gesorteerd worden op land, wereldblok, technologische sector (medisch, agrarisch of industrieel). Op basis van een al langer plaatsvindende verzameling van berichten in de media over biotechnologie heeft de COGEM gedurende vijf jaar mediaberichten volgens de bovenstaande methodiek laten analyseren die in verschillende landen zijn verschenen. Hierbij zijn vooral Engelstalige publicaties geanalyseerd. Echter om beter inzicht te krijgen in de Chinese publieke opinie zijn ook een aantal publicaties in de Chinese taal geanalyseerd.

Gedurende het onderzoek zijn meer dan 22.700 publicaties geanalyseerd. In nagenoeg alle landen en wereldblokken ligt de focus van de berichtgeving op de technologische mogelijkheden (technologiegedrevenheid). Dit is waarschijnlijk inherent aan het technologische karakter van het onderwerp.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat de positioneringen van de mediaberichtgeving in Noord-Amerika en Azië sterk uit elkaar liggen op de as van privaat - maatschappelijk belang waarbij Europa een middenpositie ten opzichte van de beide andere wereldblokken inneemt. Overigens zijn de verschillen tussen landen in één wereldblok vaak groter dan tussen de wereldblokken. In India is de focus van de berichtgeving de afgelopen jaren verschoven naar een veel lagere technologiedominantie, terwijl in China de focus steeds meer op de mogelijkheden van technologie ligt. China en de Verenigde Staten scoren hoog op technologiegedrevenheid, evenals in Europa landen als Denemarken, België en Nederland. De verschillen tussen de Europese landen zijn aanzienlijk waarbij Nederland relatief dicht tegen de overall positionering van de Verenigde Staten aan ligt. Bij landen zoals Frankrijk maar ook het Verenigde Koninkrijk scoort het maatschappelijke belang hoger.

Wanneer gekeken wordt naar de verschillende sectoren blijkt dat in de Europese landen het private (commerciële) belang overheerst in de berichtgeving over medische biotechnologie. Bij berichtgeving over biotechnologie in de landbouw wordt in Europa een grotere focus op het maatschappelijke belang gevonden. Dit verschil tussen de berichtgeving over de verschillende sectoren is in Europa groter dan in bijvoorbeeld Noord-Amerika.

Opvallend is dat er weinig gepubliceerd wordt over industriële toepassingen van biotechnologie. Bijna 60% van de media-aandacht gaat uit naar biotechnologie in de landbouw, 35% betreft medische biotechnologie en maar 5% van de artikelen betreft de industriële of witte biotechnologie waaruit blijkt dat ontwikkelingen in deze sector zich buiten het gezichtsveld van de media voltrekken

Over de jaren blijken er grote schommelingen of verschuivingen op te treden in de posities van de mediaberichtgeving in een land. Deze schommelingen worden veroorzaakt door incidenten of specifieke onderwerpen die de media gaan beheersen zoals de introductie van de teelt van genetisch gemodificeerde aubergine en de daarmee gepaard gaande protesten in India, of het stamceldebat in de Verenigde Staten. Deze schommelingen maken het lastig een uitspraak te doen over de trends in de mediaberichtgeving of een voorspelling te maken over eventuele verschuivingen in de publieke opinie. De verschuivingen doen zich vooral voor in de focus op privaat of maatschappelijk belang. Het bevestigt dat eenmalige gebeurtenissen of specifiek onderwerpen een grote impact hebben op de aard van de berichtgeving en daarmee de publieke opinie.

Wel lijkt wereldwijd in de meeste landen de mediaberichtgeving steeds meer technologie georiënteerd te worden. Mogelijk is dit een gevolg van het feit dat steeds meer biotechnologische toepassingen op de markt verschijnen.

De COGEM signaleert dat het onderzoeksrapport een interessante inkijk biedt in de focus van de mediaberichtgeving in verschillende landen. Naar de mening van de COGEM is de geboden analyse behulpzaam bij het doorgronden van de onderlinge verschillen tussen landen en het identificeren van gebieden waarop aansluiting gevonden kan worden met andere landen in de internationale arena. Binnen de EU betreft dit landen als België en Denemarken en bij de grotere landen staan wat de media berichten over biotechnologie betreft Duitsland en Spanje het dichtst bij Nederland.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. ir. Bastiaan C.J. Zoeteman
Voorzitter COGEM

c.c. Drs. H.P. de Wijs
Dr. I. van der Leij